

Ocelli Lucani

Auteur : Foucault, Michel

Présentation de la fiche

Coteb028_f0325

SourceBoîte_028-4-chem | [sans titre]

LangueFrançais

TypeFicheLecture

RelationNumérisation d'un manuscrit original consultable à la BnF, département des Manuscrits, cote NAF 28730

Références éditoriales

Éditeuréquipe FFL (projet ANR *Fiches de lecture de Michel Foucault*) ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle).

Droits

- Image : Avec l'autorisation des ayants droit de Michel Foucault. Tous droits réservés pour la réutilisation des images.
- Notice : équipe FFL ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR).

Notice créée par [équipe FFL](#) Notice créée le 22/03/2021 Dernière modification le 23/04/2021

άεικινήτου φύσεως ούσης, τῆς δὲ ἀειπαθοῦς, καὶ τῆς μὲν ἀεὶ κυβερνώστις, τῆς δὲ κυβερνωμένης, ἵνανδι εἴρηται μοι διὰ τούτων.

ΚΕΦ. Δ.

§ 1. Περὶ δὲ τῆς ἐξ ἀλλήλων ἀνθρώπων γενέσεως, θόπος τε καὶ ἔτινος ἔσται κατὰ τρόπον ἐπιτελουμένη, νόμῳ τε καὶ σωρθρούσῃς καὶ διότητος ἐπισυνεργούσῃς, τάδε καλῶν ἔχειν οἶμαι. Πρῶτον μὲν τοῦτο διαλαθεῖν, θειού δὲ κύριον πρόσωμεν, ἀλλὰ τέχνων γενέτειν. § 2. Καὶ γὰρ αὐτὰς τὰς δυνάμεις καὶ τὰς ὄργανα, καὶ τὰς ὁρέεις τὰς πρὸς τὴν μίξιν ὅτι τοῦ θεοῦ δεδουμένας τοῖς ἀνθρώποις, οὐχὶ ἡδονῆς ἔνεκα δέδουσι συμβέβηκεν, ἀλλὰ τῆς εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον διαμονῆς τοῦ γένους. Ἐπειδὴ γάρ ἀμύχανον τὴν, θυητὸν φύτον βίου κοινωνῆσαι, τὴν τοῦ γένους ἀλαζανίαν φειερομένην καθ' ἕκαστον ἀνεπλήρωσεν ὁ θεός, διατάλλοντας καὶ τοὺς κανεγειάς ταῦτην ταῦτην τὴν γένεσιν. Ἐν οὖν τοῦτῳ πρῶτον δεῖ θεωρεῖν, οὐχὶ ἡδονῆς ἔνεκα ἡ μίξις. § 3. Ἐπειταὶ δὲ καὶ τὴν αὐτὴν τῷ ἀνθρόπῳ σύνταξιν πρὸς τὸ ὅλον, διτε μέρος ὑπάρχοντος τοῦ καὶ πάλεως, καὶ τὸ μέρος κόρου, συντάξηρον ὅφελει τὸ ἀπογινόμενον τούτων ἔκαστον, ἐὰν μελλή μήτε συγγενεῖς ἔτινα λειτοτάκτης γίνεσθαι, μήτε πολιτικῆς, μήτε μὴν τῆς θείας. § 4. Οἱ γάρ

versetur, partim perpetuo extrinsecus patiatur, atque hunc semper gubernet, tum gubernetur, satis mihi his verbis dictum est.

CAP. IV.

§ 1. De mutua autem ipsorum hominum generatione, quo modo et ex quibus recte perfici possit, ita ut non modo legitime, sed etiam temperantie quasi et perditae ope, facte esse videatur, huc existimo bene precipi. Primum illud statuendum est, nos non voluptatum, sed precreando sobolis causa cum mulieribus coire. § 2. Sequuntur facultates ipsas, instrumenta, et appetitus hominibus dedit deus, non ut voluptate fruerentur, sed ut corpus genus perpetuo permaneret. Nam cum fieri non posset ut homo ipse, qui mortalis natus est, altera vite participem efficiatur, perentem in singulis generis immortalitatem ita suppletivit deus, ut generationem hanc infinitam et continuum redderet. Hoc unum igitur munus speciei oportet, non esse voluptatis causa concubandum. § 3. Deinde hominis cum rerum universitate rationem considerari convenit, quippe qui domus et civitas, et quod caput rei est, mundi pars sit ideoque debat quia singula ex his pereunt supplere, aliquo cum domestici et civili, tum etiam divini faris desertor futurus sit. § 4. Nam qui

ἀειπαθοῦς, καὶ τῆς μὲν] Sic tres codd. Parr. atque edd. Vizz. Lovan. Batt. nec non Patrie; Stobaeus omisit καὶ; Comm. habet μὲν τῆς ἀεὶ Gal. καὶ τῆς μὲν Ιανοῦς εἰρηται μοι διὰ τούτων] Sic codd. Parr. atque edd. Lovan. et Battas.; Stobaeus καὶ εἰρηται μοι τερ τούτων; Patrieis εἰς Ιανοῦς; vulgo Ιανοῦς; μοι εἰρηται. ἦ] om. in codd. Parr.

§ 1. τῆς ἐξ ἀλλήλων] codd. Parr.; Vizzan. male τῆς ἐκ τῶν ἀλλήλων. ἐπιτελουμένην] correxit Rudolphus; vulgo ἐπιτελουμένην νόμῳ] In cod. Vat. a Siebenkeesio excusso videtur νόμῳ legi.

τε καὶ σωρθρούσῃς] codd. Parr.; ed. Lovan. habet δὲ καὶ; Comm. in Varr. lecti. monet ab aliis legi σωρθρούσῃς καὶ ὄντηται.

§ 2. τὴν μίξιν] codd. Parr.; Vizz. Lovan. Batt.; τὴν δὲ τῶν καὶ τοῦτο] codd. Parr.; τοῦτο deest apud Virzandum.

§ 3. τὸ μέτιστον κόρου] Ita codd. nisi quod in Par. A.

scriptum erat τοῦ κόρου, sed deletum est postea τοῦ

ὅφελεις] codd. et edd. prater Lovan., ubi legitur ὅφελεις.

τοῦ ἀθρωποῦ] tres codd. Parr.; τοῖς deest apud Comm.

ἐπειδὴ γάρ] codd. Parr. A. et B.; cod. C. ἐπειδὴ γάρ

(sic); in soli ed. Lovan. est ἐπειδὴ γάρ.

τοῦ ἀθρωποῦ] tres codd. Parr. et Vatt. atque edd. Vizz. et Comm. deest haec vox in Nog. ed. et apud Patrie. p. 255.

τὸν] codd. Parr.; inepite edd. Vat. δι.

βίου] omnes codd. Parr.; item Vizz. et Batt.; deest haec vox in ed. Lovan.; inclusa apud Comm. Gal. Dargens.

τὴν τοῦ γένους ἀλαζανίαν φειερομένην, καθ' ἔκστον ἀν-

πλήρωσεν ὁ θεός.] Ita correxitus verba quae in membranis

καθ' ἔκστον ἀνεπλήρωσεν ὁ θεός. At ἀνεπλήρωσεν nunquam

dicitur absolute, sed necessario accusandi casum ad quem referatur requirit. Mixta quam Rudolphus excoquit structura τῷ τοῦ γένους ἀλαζανίαν φειερομένην καθ' ἔκστον, ἀνεπλήρωσεν ferri nequit.

ἀλλαξαλλάκτου] codd. Parr. et Vat. Siebenk. teste; Vizzanii typographorum errore ἀλλαξαλλάκτου et Commelius αλλαξαλλάκτου.

ποιήσας] codd. Parr. B. et C., sed A. male ποιήσας. ταῦτα τὴν γένεσιν] Sic emendavit codicis scripturam τρίτην τὴν γένεσιν] Sic emendavit codicis scripturam τρίτην τὴν γένεσιν] quam editores intactam reliquerunt. Arbitrus hic omitti nequit. Cf. Bernhardi Syntax p. 319.

Non spernenda tamen Patrieis lectio, et codicibus fortasse petita, qua p. 217 et 255 reperitur. Ultero enim loco habet συνεχῆ τὴν γένεσιν.

ἐν οὖν τοῦτο] codd. Parr.; τοῦτο deest apud Virzandum.

§ 3. τὸ μέτιστον κόρου] Ita codd. nisi quod in Par. A.

scriptum erat τοῦ κόρου, sed deletum est postea τοῦ

ὅφελεις] codd. et edd. prater Lovan., ubi legitur ὅφελεις.

τὸ ἀπογινόμενον] codd. tres Parr. et Vat.; vulgo ἀπογινόμενον. Deinde γίνεσθαι in Parr. A. B. et Vat. γίνεσθαι in Par. C., quae vulgata lectio est. Non putaverim ἀπογινόμενον et γίνεσθαι in codicibus legi, quorum scriptura nequaquam sollicitanda. Quum enim non συμπλήρωσεν, sed συμπλήρων dixerit scriptor; recte subjungitur ἀπογινόμενον et γίνεσθαι. Singula quae et rerum universitate tolluntur et pereunt, supplenda sunt homini. Quod quoties negligit, toties deserter rei communis habendum est.

ἐὰν μελλῃ] codd. Parr.; ἐὰν μελλῃ edd. Lovan. et Commel.

sed Batt. et reliqua recte.

πολιτικῆς] codd. Par. C. et omnes edd.; male cod. Vat.

ed. A. B. πολιτικῆς.

§ 4. συντετρέψαντο] codd. Parr.; ἀπτέτρεψαν edd. Vat.

ἀρχαρίας] Omnes codd. praeferit Par. C. ubi legitur ἀπ-

LIB. DE UNIVERSI NATURA.

επειδεῖται μὴ διὰ πιειδοτούσαν συναπτόμενοι ἀδικήσουσι την τιμωτατὴν τῆς κοινωνίας συστήματα. Εἰ δὲ καὶ τενέρησσιν οἱ τοιοῦτοι μεθ' θέρεως καὶ ἀκροσίας, αὐγήροι οἱ γενόμενοι καὶ κακοδάίμονες ἔσονται, καὶ μέλαροι ὑπὸ τε θεῶν καὶ δαιμόνων καὶ ἀνδρῶντος αἱ οἰκους καὶ πόλεων. Ταῦτα οὖν προδιανοούμενος ἡ διὰ δικούς τοῖς ἀλλήλοις ζόντοις προσέρχεσθαι τοῖς ἀρρόστοις, ἀλλὰ ὡς ἀναγκαῖον καλὸν ἡγουμένους ἄλληροις τοῖς τούτοις εἶναι νομίζουσιν οἱ ἀγαθοὶ οἱ ἀνθρώποι, τὸ μὴ μόνον πολυνυχέσθαι τοὺς οἰκους, καὶ τὸν πλέοντα τῆς γῆς τόπον πληροῦσθαι ταρπόντον γάρ πάντοις καὶ βέλτιστον ζόντον δύνατον, ἀλλὰ καὶ τὸ μέγιστον εὐνυχέσθαι. § 5. Λέγε γὰρ ταῦτη τὴν αἵτινας καὶ τὰς πόλεις; εὐνομούμενας ὀπίστουσι, καὶ τοὺς ίδιους οἰκους κατὰ τρόπον οἰκουμένης, καὶ τοὺς θεοὺς δὲ φίλους αὐτοῖς κατατένουσιν πάρεστι δὲ θεωρεῖν, διτὶ καὶ ἡ βάρθρος καὶ ἡ Ελάσσα τοτὲ μάλιστα εὐδόκιμες πέμπει κατὰ τὰς πόλεις; καὶ τὰς πολιτικὰς πράξεις, διτὶ μὴ μόνον πολυλήσις ἀνθρώποι, ἀλλὰ καὶ εὐανδρίας γοργοῦσται. § 6. Οὐλεν ἀμαρτάνουσαν πολλοῖ, μὴ πρὸς τὸ συμφέρον τῷ κοινῷ τοιντοῖς τοῖς γάμοις, ἀλλὰ πρὸς τὸν πλοῦτον ἡ τὴν περισσήν τοῦ γένους ἀπόδειπνος. Ἀντὶ μὲν γάρ τοῦ νέκου καὶ ὥραιάν συναρμόζεσθαι, συναρμότεστον ἄντι δὲ τοῦ συμφέροντος

liberorum procreandorum causa omnino non coierint, ii nobilissimos consortios humanae cœtus injury alicant et violabunt. Quodsi tales homines salacitate et intemperantia inducti ad generandum accesserint, qui orientur filii, improbi et miseri, diis, daemonibus, hominibus, nec non familiis et civitatis execrandi et detestabiles futuri sunt. Qui igitur hac anteā consideraverint, ii non belluarum more ad concubinum ferri debent, sed ita ut quae venieres necessaria bona esse putent: siquidem necessarium et bonum probi viri existant, non solum domos et plura terra loca magna hominum multitudine replere (mansuetissimum enim atque optimum animalium omnium est homo), sed etiam quod maximum est, probis hominibus compiere.

§ 5. Hanc enim ob causam eveniet, ut civitates bene institutas inhabitent, res suas domesticas et familiares gubernent ac recte tueantur, deorum denique benevolentiam sibi concilient. Nam videre licet barbarorum terras et Graciām tum maxime in administranda republica atque in gerendis negotiis civilibus excellere, quum id student, ut non modo hominum multitudinem, sed etiam proborum virorum copiam sibi comparent.

§ 6. Itaque multi peccant in eo quod quoniam matrimonia contrahunt non fortuna sua (sive prospera sive adversa) suauitatem τοῦ γένους δέ φελεῖ πρὸς τὸ συμφέρον τῷ κοινῷ τοιντοῖς τοῖς γάμοις, ἀλλὰ πρὸς τὸν πλοῦτον ἡ τὴν περισσήν τοῦ γένους ἀπόδειπνος. Ἀντὶ μὲν γάρ τοῦ νέκου καὶ ὥραιάν συναρμόζεσθαι, συναρμότεστον ἄντι δὲ τοῦ συμφέροντος

ter, sed nihil inde ad explendam lacunam enotatum est. Alii apud Commel. in Varr. Lecti. habent καὶ τοῖς αὐτοῖς τοῖς γενέσεσ] codd. Parr. B. et C.; item cod. Barth.; in cod. A. scriptum est οἱ γενόμενοι. In edd. Lovan. Batt. et Vizzan. exstat οἱ γενόμενοι, apud Commel. (οἱ γενέσεις, apud Norogarolam abjecto γενόντοις). τοῦτον δὲ] codd. Parr. B. et C.; τοῦτον δὲν οὐν] codd. Parr. B. et C.; τοῦτον δὲν οὐν δὲν, αὐτοῖς πολιτικάς πράξεις, διτὶ μὴ μόνον πολυλήσις ἀνθρώποι, ἀλλὰ καὶ εὐανδρίας γοργοῦσται. τοῦτον δὲν] codd. Parr. B. et C.; τοῦτον δὲν οὐν δὲν, αὐτοῖς πολιτικάς πράξεις, διτὶ μὴ μόνον πολυνομένους] codd. Parr.; διανομένους; Vizzan. τοῦτον δὲν] codd. Barth.; οὐνομένους] codd. Par. A.; πολυπληθεῖς codd. B. et C. Utrumque recte se habet; nam πονητέρεστι inventur apud Hippocratem (vide Foesi (Econom.), Aristotelem, alios, πολυπληθεῖς apud Sophoclem fragm. 388, Pol. I, 48, 6. εὐνυχίας] codd. Par. C.; sed in cod. A. reperitur ἡ πολυπληθεῖς, in B. ἀδεία, quod etiam in cod. Vat. videtur se tantum Vizzanii et Siebenkeesio. Idem exstat in cod. Barth. atque in ed. Lovan.

§ 6. τῆς τύχης] Ita codd.; Klotzius in censura editionis Dargensis legendum suspicuntur est τῆς τύχης. At vulga scriptura commodum habet sensum.

συντετρέψαντο ἄν] Sic omnes codd. Omitti poterat ἄν quia de eo agitur quod fieri solet (vid. Hermann. ad Viger. p. 746); sed tuemur membranarum scripturam, in qua nihil est quod ab optimorum scriptorum usu plane abhorreat. Cf. Hermann. de part. τῷ lib. I cap 7 et Bernhardi Syntax. p. 390 seq.

τὸ μέτισον] codd. Parr. A. et C.; sed cod. B. et Vat. nec non Barth., τοῦ μεγίστου.

σύνομουμένας] codd. Parr. et Vat.; Nog. ἐννοουμένας, καὶ τοὺς θεοὺς δὲ φίλους — διτὶ μὴ μόνον] Supplevi locum αὐταὶ μιτιλαὶ cum Battas. e codd. Parr. A. et B., nisi quod illi παρέστονται αὐτοῖς, quod non est in membranis. In aliis autem libris scriptis et editis haec leguntur: οἰκονομῆσαι, καὶ τοὺς φίλους αὐτοῖς κατὰ τὰς πόλεις; καὶ τὰς πόλεις παρέστονται διτὶ μὴ μόνον κ. τ. λ. Sed in Lovan. et Vizzan. exhibet ὅμοιότερα. Codd. tres Parr. ὅμοιότερα, quod in ed. Lovan. transit. Battasius habet ὅμοιότερα, Vizz. ὄμοιότερα dorice.

τύχης] codd. Parr. A. et B.; in C. legitur τύχη, in margine autem γένει.

ἡ περιχρήματον] codd. Parr. A. et B., item Vat. a Siebenkeesio

